

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2020 – 2021

Limba și literatura maghiară maternă

Numele:.....
.....
Inițiala prenumelui tatălui:
Prenumele:
.....
Școala de proveniență:
.....
Centrul de examen:
Localitatea:
Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

I. TÉTEL

(60 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

A szadizás, szekálás, a kisebbek csicskáztatása, megalázása és gyötrése, a kegyetlen beavatási szertartások, a zsarnokoskodás mind-mind arra irányul, hogy a gyengébbel kapcsolatban az erősebb a hatalmát fenntartsa. Ezeregy példát tudnánk mondani arra, hogyan lehet bántani egy társunkat – ezek mind a bántalmazás három alaptípusából állnak össze: az érzelmi, a szóbeli és a fizikai terrorból. Egyik sem kevésbé káros a másiknál! Ráadásul attól, hogy ezek mindenhol előforduló jelenségek, egy pillanatig se higgyük azt, hogy mindez normális!

Mielőtt beleástam volna magam a témába, azt hittem, ennek a jelenetnek alapvetően három szereplőtípusa van: aki bántalmaz, akit bántalmaznak és aki nézi (vagy nem néz oda). Gondoltad volna, hogy 6(!) jól elkülöníthető típusból áll a szereplőgárda?

Bántalmazó: *A saját státuszát* akarja növelni, testi vagy szellemi fölényét fitogtatja, vagy ezek hiányát próbálja agresszióval palástolni (utóbbi gyakoribb). Menőnek érzi magát, hiszen mindenki rá figyel ilyenkor, támogatják, vele nevetnek. Egy 2016-os kutatás azt mondja, hogy a bántalmazók 20 százaléka maga is áldozat egy másik helyzetben.*

Csatlós: *A bántalmazó „jobb keze”, lefogja, elkapja, csapdába csalja az áldozatot.*

Támogató: *Egy fokkal passzívabb szereplő, mint a csatlós. Ott van a helyzetben, nevetéssel, bekiabálással biztatja az „erőseket”, ezzel sok esetben tovább szítva a helyzetet.*

Kívülálló: *Távol marad a bántalmazástól – mind fizikailag, mind lelkileg. Nem foglal állást, nem avatkozik közbe. Nem tud a kialakult helyzetről, vagy úgy tesz, mintha nem tudna róla.*

Védelmesző: *Az igazság harcosa: ő az, aki az áldozat pártját fogja, megvédi, ha kell, bátorítja, tanácsokkal látja el, miképp álljon ki magáért, biztatja, hogy segítséget kérjen. Ha egyik sem válik be, maga akadályozza meg a bántalmazást, és ha elfajulnának a dolgok, ő hív segítséget.*

Áldozat: *Valami miatt kilóg a sorból. Más a zenei ízlése, az értékrendje, szegényebb (vagy gazdagabb) az átlagnál, soványabb vagy kövérebb. A legtöbb áldozat szégyelli, ami vele történik, sokszor még a szülei, a tanárok sem tudnak arról, amin keresztülmegy. Maga akarja megoldani a helyzetet. Előfordul, hogy sikerrel jár, humorral oldja a helyzetet, esetleg magából csinál viccet.*

Mit tehetsz akkor, ha bántalmazás áldozatává váltál? Először is, ha elfajulnának a dolgok, egy pillanatig se félj segítséget kérni!

*És hogy hogyan kezeld magát a helyzetet? Van egy nagy ellentmondás a világban: ha támadsz, megtámadnak. Ezért nem biztatlak arra, hogy a szemet szemért elvét kövesd. Lehetséges, hogy kedvességgel, érzelmi fölényel, empátiával** is fel lehet lépni az agresszorok*** ellen. Hallottatok már Gandhiról? Negyven kilós, mosolygó, bölcs és tanult ember; ügyvéd, politikus és spirituális vezető**** volt. Szembeszállt az akkori világ egyik legnagyobb fegyveres erejével: Gandhi az irdatlan hatalommal bíró Angliát fegyvertelen harccal, „együtt nem*

működéssel” győzte le! Ha te is kipróbálnád, érdemes utánanézned, milyen módszerek léteznek ezen a téren.

(Nádasdy Csilla Emese Cimborá folyóiratban megjelent cikksorozata alapján: 1. Mémmé válni; 2. A jelenet szereplői; 3. Mit tehetsz, ha zaklatás, szekálás, piszkálás áldozatává váltál, Cimborá 2021/1.)

*státusz: a közösségben elfoglalt hely, pozíció, rang

**empátia: beleérző képesség, megértés, együttérzés

***agresszor: bántalmazó

****spirituális vezető: szellemi-lelki vezető

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A.

1. Milyen eszközökkel tartja fenn az erősebb a hatalmát a gyengébbel szemben? Írd ki a szövegből azt a részt, amely választ ad a kérdésre!

5 pont

2. Mi a bántalmazás három alaptípusa? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. aki bántalmaz, akit bántalmaznak és aki nézi
- b. a kedvesség, érzelmi fölény, empátia
- c. az érzelmi, szóbeli és fizikai terror
- d. zaklatás, szekálás, piszkálás

Helyes válasz betűjele: ____

4 pont

3. Ki volt Gandhi? Válaszolj egy mondatban a szöveg alapján!

5 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések a szöveg alapján? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentés	Igaz	Hamis
a. A bántalmazások mindenhol előforduló jelenségek.		
b. A bántalmazók egy része szintén bántalmazás áldozata.		
c. A szöveg beszélője arra buzdít, hogy támadd meg a bántalmazót.		
d. Az áldozatot azért bántalmazzák, mert kilóg a sorból: más a zenei ízlése, az értékrendje, szegényebb (vagy gazdagabb) az átlagnál, soványabb vagy kövérebb.		
e. A legtöbb áldozat eltitkolja környezetétől a bántalmazást.		

5 pont

5. Társítsd a szereplőtípusokat a cselekedeteikkel! Írd a helyes válasz betűjelét a táblázat üres rovatába! Minden számhoz egyetlen betűjel tartozik.

1. Segíti az áldozatot, tanácsot ad neki.	a. bántalmazó
2. Testi, szellemi fölényének hiányát palástolja agresszióval.	b. csatlós
3. A bántalmazó aktív segítője.	c. támogató
4. Nevetéssel, bekiabálással biztatja az „erőseket”.	d. kívülálló
5. Nem hajlandó tudomást venni a bántalmazásról.	e. védelmező

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

5 pont

6. Te mit tennél, ha valaki bántalmazna? Válaszolj 4–5 mondatban a szöveg információi alapján!

6 pont

B.

1.

„Egyik sem kevésbé káros a másiknál.”

A fenti kijelentés...

- ... tényközlő (ellenőrizhető igazságtartalmú) mondat.
- ... véleményt kifejtő (személyes meglátást, érzelmet, élményt közvetítő) mondat.

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

2. Az alábbi mondatokban aláhúzott szavak a szövegkörnyezet alapján értelmezhetők. Fogalmazd meg, mire utalnak!

... egy pillanatilag se higgyük azt, hogy mindez normális!

Ha egyik sem válik be, maga akadályozza meg a bántalmazást.

Ezért nem biztatlak arra, hogy a szemet szemért elvét kövesd.

6 pont

3. Húzd alá az alábbi mondatokban a teljes alanyi szerepű főnévi szerkezetet!

... ezek mind a bántalmazás három alaptípusából állnak össze.

6 jól elkülöníthető típusból áll a szereplőgárda.

Maga akarja megoldani a helyzetet.

Gandhi az irdatlan hatalommal bíró Angliát fegyvertelen harccal, „együtt nem működéssel” győzte le!

4 pont

4. Figyelembe véve a szórendet és a mondathangsúlyt, az alábbi lehetőségek közül melyik lenne alkalmas folytatása a következő mondatnak? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

Gandhi az irdatlan hatalommal bíró Angliát fegyvertelen harccal győzte le.

- a. ..., nem egy hadvezér.
- b. ..., nem Franciaországot.
- c. ..., nem valódi háborúban.
- d. ..., nem csak ostromolta.

Helyes válasz betűjele: _____

5 pont

5. Alkoss egy-egy mondatot az alábbi igekötős igék egy-egy olyan jelentésével, amely eltér a szövegbelitől! A szavak toldalékolhatóak.

fenntart

összeáll

elkap

ellát

fellép

5 pont

6. Folytasd az alábbi mondatokat! A folytatásnál vedd figyelembe a megadott kötőszót és a szöveg tartalmát!

Az áldozat egyedül akarja megoldani a helyzetet, mivel...

Az áldozat egyedül akarja megoldani a helyzetet, ezért...

Az áldozat egyedül akarja megoldani a helyzetet, de...

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Éppen a III/B osztály nyomult kifelé a kapun. Futottak, bár egyik-másik a szíve szerint lépésben jött volna. Minket most csak egyikük érdekel. Az illető közepes magasságú Kisfiú, egyáltalán nem Kisfiúbb, mint a többiek, de kevésbé sem Kisfiú, mint azok. Persze azért különbözik is tőlük. (Hiszen a Kisfiúk különböznek egymástól.) Lökték hátulról, kénytelen volt futni. A kapunál megbotlott, és a Nagyfiúra zuhant.

– Nem tudsz vigyázni, öcskös? – mondta az, és ellökte magától. Ám a kapun kibuggyanó újabb gyerekhullámról visszapattna, a Kisfiú ismét a Nagyfiú karjai között találta magát.

– Hát löknek! – méltatlankodott.

– Akkora pofont kapsz, hogy leszárad a fejed! – sziszegte a Nagyfiú, és újra odébb taszította. De a Kisfiú megint csak visszaperdült a korláthoz.

– Nem hiszed, hogy szájon váglak? – ragadta meg a Nagyfiú a Kisfiú gallérját. A Kisfiú hallgatott, majd felnézett rá.

– Hát üss! – mondta csendesen.

– Micsoda?

– Üss, ha akarsz. – A Nagyfiú meghökkent.

– Mi az, hogy üssek?

– Hát üssél, na!

A Nagyfiú még egyszer végigmérte a Kisfiút, vékony lábaira, keskeny vállára siklott a szeme. Megvakarta a fejét, és följebb tolta a sapkát.

– Te azt hiszed, hogy erősebb vagy nálam?

– Dehogyan hiszem!

– Hát akkor? – tette csípőre a kezét a Nagyfiú. Lehajolt, egészen közelről nézett a Kisfiú arcába.

– Ha meg akarsz verni, úgysem tudom megakadályozni! – mondta az. A Nagyfiú csapdát sejtett. Összeráncolta a homlokát, tanácstalanul nézett körül. A kapu már üres volt, csak egy-egy lemaradt Kis-, illetve Nagyfiú jött ki rajta időnként. Három Kisfiú (III/B-sek) az eseményeket figyelte – persze tisztes távoból. Közöttük volt Bors, aki még éppen hogy Kisfiú, de már tulajdonképpen Nagyfiú. (Ötödikbe kellene járnia, ám kétszer bukott osztályismérlésre, ezért harmadikos.)

– Szaladj el! – kiáltotta oda Bors a Kisfiúnak. – Nagyon erős, nagyon meg fog verni! – mutatott a Nagyfiúra.

A Kisfiú a fejét ingatta. Végiggondolta már. Ha ő nekiiramodik, a Nagyfiú utoléri, és még sokkal jobban megveri. Vagy máskor találkoznak, és akkor veri meg. Állandóan veszélyben lesz, örökösen rettegni fog. Különbösen is, a Nagyfiú bizonyára gyorsabban fut, mint ő. Ez tény. A Kisfiúnak vékony és rövid lábai voltak. Legjobb túlesni rajta! – gondolta. – Utána nyugodt lelkiismerettel mehetek haza. A Nagyfiú titokban azt remélte, hogy a Kisfiú megfogadja a tanácsot és elfut. Már régen lecsillapodott a dühe, indult volna a dolgára. A kapu üres volt, mindenki elment, csak ők ketten álltak ott a korlátnál. A Nagyfiú értetlenül rázta a fejét. A csend egyre zavartabb lett közöttük.

– Te! – szólalt meg rekedtes hangon a Nagyfiú. – Menj el, fuss el, csinálj, amit akarsz! – és ezzel hátat fordított a Kisfiúnak. Ismét cigarettára gyújtott. Eltelt néhány perc. Hátrasandított a válla fölött. A Kisfiú ugyanott állt, ahol eddig.

– Mondd, most mi a fenének nem mész el? – kérdezte a Nagyfiú. És hogy a Kisfiú nem válaszolt, hanem csak nézett rá engedelmesen, a keze tétován megindult felé. A pofon sokkal komolyabbra sikerült, mint ahogy a Nagyfiú szánta. A Kisfiú feje nekiütődött az oszlopnak, nagyot koppant. És amikor mindezek után a Kisfiú – ahelyett, hogy elfutott volna vagy sírni kezdett volna – szótlanul letörölte a vért az orráról, majd lassú mozdulatokkal zsebkendő után kotorászott –, a Nagyfiú nekiesett, és agyba-főbe verte.

(Vámos Miklós: Pofon. Részlet)

Vărszolja a kővetkező kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. A részlet főszereplőit a Kisfiú és a Nagyfiú. Mutasd be 2–3 mondatban a közöttük lévő viszonyt!

5 pont

2. A történet során a Kisfiú és a Nagyfiú viselkedése megváltozik, nem várt fordulatot vesz. Mutasd be 4–5 mondatban ezt a változást, figyelembe véve az alábbi részletet is!

A Nagyfiú titokban azt remélte, hogy a Kisfiú megfogadja a tanácsot és elfut. Már régen lecsillapodott a dühe, indult volna a dolgára. A kapu üres volt, mindenki elment, csak ők ketten álltak ott a korlátnál. A Nagyfiú értetlenül rázta a fejét. A csend egyre zavartabb lett közöttük.

5 pont

3. Mi a szerepe Borsnak a történetben? Fogalmazd meg válaszod 4–5 mondatban!
